

Єднаймоє у ради
Усім потрібно дітинку згаднуть, —
Не можна авжегтюри дозволяти,
Не сіємо ту межу перетинуть,
Не є загроза - і Веронаву втратимо!

Борис Володаренко

повість
оповідання
поezія
пісні

Борис
Тюномаренко
УДАРИВ ДЗВІН

Видавництво «Жнець»
Київ 2020

УДК 82.161.2-1
П56

*У виданні використано гравюри
Миколи Шелеста*

Пономаренко Б. Й.

П56 Ударив дзвін : повість, оповідання, поезії, пісні / Борис Пономаренко. — Київ : Жнець, 2020. — 216 с. : іл.
ISBN 978-966-2057-32-4

«Ударив дзвін» — четверта збірка оповідань, поезій і пісень відомого політичного та громадського діяча Бориса Пономаренка, до якої увійшла повість «Сторожова вежа України», написана на основі документальних свідчень бійця АТО Івана Журавльова, нові патріотичні оповідання та ліричні вірші, тексти до пісень, на слова яких композитори вже написали оригінальні мелодії.

У кожному рядку його творів відчувається біль за долю рідної землі, принципова громадянська позиція, козацький дух і поетична українська душа.

УДК 82.161.2-1

ISBN 978-966-2057-32-4 © Пономаренко Б., 2020
© Женченко В., передмова, 2020
© Засенко П., передмова, 2020
© Женченко І., художнє оформлення, 2020
© Шелест М., ілюстрації, 2020
© Видавництво «Жнець», оригінал-макет, 2020

ТРАГЕДІЯ СХОДУ

*Переглядаємо новини,
Серця наповнює тривога, —
Горить Донбас. І щогодини
Чиясь душа летить до Бога.*

*Чорніють вирви і руїни,
А на полях — окопи й хащі...
Там діти гинуть, Україно,
Твої сини, сини найкращі!*

*Невже й тепер не врозумили
Голодомори, вбиті діти?!
Чому своїх іуд пригріли,
Чи й далі будемо терпіти?!*

*Вони нам щедро обіцяють
Молочні ріки, гроші, зміни...
Вони тепер про мир волають,
Щоб нас поставить на коліна.*

*Чому ж вони не вимагають
Цього в своїх кремлівських босів,
Полеглих Воїв не спитають,
Прощення в Господа не просять?!*

*...Нарешті — ворога спинили!
І в землю вгризлися зубами.
Степи козацькі та могили
Стоять фортецями за нами.*

*Нас не злякали дикі орди,
За нами рідні видноколи.
Вже не спинить відважних, гордих, —
Ніколи! Чуєте?! Ніколи!!*

Листопад 2018 р.

ПОДАРУНОК ЧИТАЧАМ

Цього року — в день свого 75-річчя! — Борис Пономаренко подарував українському читачеві шосту книгу своїх творів «Ударив дзвін». До неї увійшли — перша його повість «Сторожова вежа України», дев'ять оповідань, нові поезії та пісні. Повість «Сторожова вежа України» написана на достовірних документах. Читати її не легко, але Україна мусить знати, якою ціною платить наш народ за кожний день війни з агресором. Іван Журавльов, учасник АТО, земляк Бориса Пономаренка, який був присутній на святкуванні ювілейного дня народження та презентації матеріалів майбутньої книжки у Спільці письменників, розповів присутнім про жорстокість, підступність путінських головорізів. Іван кілька місяців був у полоні, але, слава Богу, повернувся додому живим. Не одна жінка, слухаючи розповідь нашого мужнього воїна, зронила сльозу...

У поетичній творчості Бориса Пономаренка гармонійно поєднується небуденний талант з мужністю і мудрістю свідомого громадянина України:

*На сполох ударили Київські дзвони!
Зібрались мільйони — і віче гуде...
Уже на колінах — не будем ніколи!
З Майдану на схід — допомога іде.*

*...І встали з могил сивочолі гетьмани, —
Їм дух бойовий зберігали віки.
Чекайте на кару, кремлівські тирани, —
Богун і Хмельницький шикують полки!*

Що ж тут скажеш після таких рядків? Хочеться лиш побажати Борису Йосиповичу і надалі так плідно працювати зі своїм Словом, а вам, дорогі читачі, бажаю, щоб кожен у цій книзі знайшов свою найзаповітнішу сторінку.

*Заслужений діяч мистецтв України
Віктор ЖЕНЧЕНКО*

НЕ ЗБАВЛЯТИ ТВОРЧОЇ НАСНАГИ

Чим привертає увагу читача людина, причетна до літописного покликання, пов'язана з чесним служінням нашому Слову?

Здавалося — Борис Пономаренко не так давно достойно склав іспит на звання члена Національної спілки письменників України. А вже має вагомий творчий доробок і в прозовому патріотичному вияві, і в поетичних чистосердечних катранах, у яких поєдналися тривога і героїка нашого сучасника.

Зичу своєму побратимові по духу і вірному другові не збавляти творчої наснаги у святому служінні українській літературі!

*Голова Приймальної комісії НСПУ,
Заслужений працівник культури України
Петро ЗАСЕНКО*

І БІЛЬ, І РАДІСТЬ, НАДІЇ ТА СУМНІВИ...

Минуло лише трохи більше року від часу виходу в світ моєї попередньої книги «Уклонися порогові отчому», але бурхливі події в Україні, світі, навколо кожного з нас, вимагають швидкої реакції, власної оцінки того, що відбувається, пошуку відповіді на одвічне питання: «а що робити далі»? Це спонукає працювати інтенсивніше. Гостро відчуваю, що окремі поезії та прозові твори ще потребують доопрацювання, з'явилися нові цікаві теми, але колективний процес творення нової книги вже розпочався, тож я тепер можу лише просити читачів пробачити можливі прорахунки.

Ще в 2014 році до мене звернувся добрий знайомий з Черкащини Анатолій Титаренко та попросив відвідати тяжко пораненого в боях за Савур-могили земляка Івана Журавльова — добровольця, воїна розвідроти Кіровоградського батальйону ЗСУ.

Ми з донькою Оксаною відвідали пораненого в Центральному госпіталі ЗСУ, передали йому вітання від рідних і вислухали його скупі розповідь про вторгнення російських військ, героїчний опір захисників Савур-могили, поранення, полон, допити, знущання, нищість окупантів і зрадників і людську гідність та стійкість українських воїнів.

Нас вразила скромність Івана, абсолютна відсутність бажання зосередити увагу на собі, спокійна впевненість у незворотній перемозі над ворогом. Він ще був слабким, лікував рани, мав проблеми зі слухом та серцем, але сказав:

— Ось підлікуюсь, поїду до своєї родини в Корсунь, відвідаю маму і знову повернуся на фронт. Бо там загинули мої побратими...

Лише влітку цього року нам вдалося детально обговорити ті події, після чого Іван погодився на мою пропозицію написати повість. Саме з цієї повісті, яку через історичне значення

Савур-могили для долі нашого народу я назвав «Сторожова вежа України», і розпочинається нова книга під загальною назвою «Ударив дзвін».

Для українців дзвони мають сакральне значення. Ще від часів Київської Русі дзвони закликали киян на віча, піднімали народ проти чужинців на захист рідної землі, під звучання дзвонів княжі дружини вирушали в похід, могутні звуки дзвонів скликали людей на молитву до святої Софії за створення власної Української Держави, під дзвони у Михайлівському храмі рятували поранених майданівців, які повстали супроти сваволі президента-зрадника. А сьогодні нам необхідно твердо вірити, що прийде час і дзвони України урочисто залунають на честь нашої перемоги після звільнення усіх окупованих ворогом земель. Вірити, єднатися, боротися та разом наближати перемогу!

У книзі є кілька прозових творів, присвячених темі моралі, нашій родовій і національній пам'яті, одвічному протистоянню добра та зла, відповідальності людей за рослинний і тваринний світ, який щоденно наповнює наше життя, додаючи йому яскравих кольорів.

Буду радий, якщо окремі твори нагадають вам власну юність та змусять щиро усміхнутися спогадам про свої веселі дитячі витівки.

Значну частину поезій присвячую сьогоденним проблемам, війні на сході України, необхідності нашому суспільству відчувати власну відповідальність за дії влади, яку ми обираємо, відповідальності кожного за долю Української держави як нашої найвищої суспільної цінності.

Є лірична поезія, є вірші, присвячені дітям, є кілька нових пісень, блискучу музику до яких написала заслужена артистка України Ірина Андріївна Мельниченко.

Я хочу, щоб книга була цікава вам, шановні читачі, і буду вдячний за будь-які зауваження та пропозиції.

З повагою Борис Пономаренко

Вересень 2019 р.

СТОРОЖОВА ВЕЖА УКРАЇНИ

Проза

СТОРОЖОВА ВЕЖА УКРАЇНИ

ПОВІСТЬ

Поставили Морозенка на Савур-могилу:

— Дивись, дивись, Морозенку, на свою Вкраїну!

(Із старої кобзарської пісні)

Серпневий день лише починався, а сонце вже немилосердно обпікало пориту окопами та густими воронками височину, яка займала панівне становище в донецькому степу біля українсько-російського кордону. Давно не було дощу і висохла трава тихо шелестіла на схилах, ніби шепотіла молитву за мертві душі захисників рідної землі. А скільки їх полягло впродовж нашої тисячолітньої історії, — не можна й порахувати!

«Е-е, таки даремно наші пращури встановили тут козацьку заставу... В добру погоду з цієї Могили навколишній степ добре видно на 2-3 десятки кілометрів. Он як метушаться на кордоні наші «історическіє братья»! Нещодавно вони захопили цю стратегічну висоту, а потім, атаковані українським військом, її втратили. І тепер густо обсіпають «градами», мінами та снарядами з російської території, не звертаючи уваги на кордони, договори, угоди, міжнародне право. Вони сповідують лише право сильного! Видно, що добре підготовлені тактично, бо після чергового обстрілу, проводять

танкову атаку, а коли отримують від нас по макітрі, піднімають в атаку своїх найманців. Усе за військовою наукою! А ми і їх кладемо, як снопи! А не лізьте, паскудники, на нашу одвічну українську землю! А то «понавлягали зі старих шахт нові ракетні установки та танки» і гатять, не шкодуючи боеприпасів, завезених своїми «гуманітарними конвоями». Це ж треба так нахабно брехати?!», — обурювався Іван Журавльов — вояк роти розвідки 42-го Кіровоградського батальйону, спостерігаючи з окопу за метушнею на кордоні. Він мав найкращий приціл, знятий із розбитої зенітної установки, тож добре бачив, як з російської території заходила колонами техніка, готувалися війська до атаки на українські позиції, бачив артилерійські підрозділи ворога, які масовано обстрілювали Савур-могилу.

Іванові було вже за сорок років, він мав досвід війни в Афганістані, бачив там руїни знищених населених пунктів, мертві тіла мирних людей і своїх побратимів, але ніколи не думав, що таке лихо може прийти і в Україну. Після кривавого розстрілу майданівців та втечі президента-зрадника, який закликав російські війська на українську землю, після цинічної окупації Криму та спровокованого конфлікту на Донбасі, Іван з побратимом Василем Ковальчуком записалися в 2-й добровольчий батальйон національної гвардії України. Погано озброєних та екіпірованих, але добре вмотивованих своєю високою місією, їх направили на визволення Слов'янська, окупованого російськими найманцями групи Стрелкова. Вони тоді швидко очистили місто від бандформувань, а Стрелков так тікав, що покинув навіть свій персональний автомобіль.

«Шкода, що вислизнув, негідник! Але на його машині ми поїздили по місту... А головне, що переконалися — їх можна і треба бити! — пригадував ті події Іван. — Далі вони з Василем, як вояки що мали бойовий досвід, перевелися в роту розвідки 42-го Кіровоградського батальйону територіальної оборони, штаб якого базувався в Краматорську. Тоді українські війська готували операцію для деокупації стратегічно важливої Горлівки. Розвідрота Івана Журавльова отримала завдання зайти в тил противника, щоб визначити вразливі місця

УСМІХАЙМОСЯ

За вікном різко просигналив автомобіль і, майже водночас, на тумбочці звично запікав будильничок. Не розплющючи очей, Богдан обережно намацав його рукою і різко припинив таке недоречне звучання. Вихідного дня можна було б ще й поспати! Та чоловік ще звечора домовився зі знайомим фахівцем про зустріч, щоб відремонтувати свій непрацюючий комп'ютер, який йому був конче потрібний уже наступного дня. Тож змушений був підійматися за робочим графіком.

За годину, насолоджуючись теплим і сонячним ранком, Богдан уже прямував до станції метрополітену. Ішов спокійно, розглядаючи дорогою зустрічні автомобілі та гори херсонських смугастих кавунів, які продавали чорняві хлопці з Кавказу. Покупців майже не було.

— Слюшай, дарагой, покупай арбузи! Сладкій, как мьод, сам увідішь, — звернувся до Богдана загорілий продавець літнього віку. — Вибірай любой, какой захочеш!

Богдан на мить призупинився і спокійно запитав веселого продавця:

— А де ж ви вирощували такі красиві кавуни? У нас, в Україні, вони називаються кавунами, запам'ятай друже, це вам колись знадобиться...А чому ви ніколи не ставите цінники? Це вже непорядок!

— Е-е, брось, слюшай! Я лублю Україну...Зачем тебе ценік? Пят рублей кілограм, только п'ят рублей, зачем тебе

ценік, дарагой? — відразу втратив настрої продавець. — А хочеш, я тебе ево даром отдам... подарю? Бері даром, — мне не жалко! Я лублю мой Кавказ і лублю Україну, ...бері, кушай, дарагой.

— Не можу, друже, — на роботу спішу, — усміхнувся Богдан, — і не панікуй, що мало покупців — до вечора ти ще продаси свої кавуни...

— Ай, маладец! Ну канешно продам... Я сразу увідел, што ти харошій челавек. Умний!

«Бач, як знудився бідний джигіт! Уже готовий роздарувати свій товар, бо немає кому його сьогодні купувати» — посміявся та поспішив далі Богдан.

На пероні станції метро також було небагато людей, але вагон поїзда, який підійшов за хвилину, був майже заповнений. Богдан сів на вільне місце і звично оглянув вагон. Навпроти сиділа й дрімала літня жінка, поряд сидів юнак з навушниками на голові та планшетом в руках, далі дрімав старенький дідусь та сімейна пара з п'ятирічним хлопчиком між ними. Чоловік був чимось ображений і мовчки дивився на темне вікно, а жінка щось шепотіла дитині та м'яко гладила його по голівці. А вже далі, за стійкою в проході, усміхалася та ритмічно пританцьовувала в такт своїй музиці молода дівчина в окулярах та із рюкзаком за плечима.

«Трохи має надмірної ваги, — подумав Богдан про дівчину, — але ж зовсім не комплексує, — весела та життєрадісна. Такою позитивною і повинна бути сучасна молодь!»

На наступній зупинці до вагону зайшла старенька бабуся і зупинилася, тримаючись за поручень. Найближчі пасажири, які сиділи поруч, заплющили очі та відразу «занурилися в глибокий сон». А бабуся важко стояла, похитуючись за рухом поїзда. Богдан сидів на протилежному кінці ряду, але про себе вирішив — запропонувати їй своє місце, якщо вона не зійде на ближній зупинці.

«Але де ж ці молоді лицарі, які сьогодні могли б відразу поступитися літній людині? Невже народ зовсім збайдужів?!».

У цю мить танцююча дівчина в окулярах помітила знесилену стареньку. Вона кинула поглядом по сидіннях, поправила рюкзачок і рішуче підійшла до найближчого молодика. Той спокійно сидів і бавився смартфоном, перебираючи одну гру за іншою. Дівчина щось шепнула йому на вухо, вказала пальчиком на жінку і юнак схопився, як обпечений, та кинувся до дверей.

— Ой, донечко! Та я постою, не турбуйся... Я вже звикла стояти, але спасибі тобі, дитино, — зняковіло відмовлялася старенька.

— От і погано, що звикли. За віком ви вже давно маєте право на повагу та місце в транспорті. Сідайте, будь ласка, сідайте! — м'яко, але рішуче запросила вона жінку. Жінка сиділа і вдячно поглядала на дівчину, яка знову підтанцьовувала під свою ритмічну музику та зрідка кидала на бабусю підбадьорюючий погляд. Хлопець, уже від дверей, також не сміливо, але з повагою зиркнув на дівчину, а вона відповіла йому щирою та веселою усмішкою.

«Ну ти подивися, яка вихователька! Якби якийсь підстаркуватий мораліст почав читати хлопцеві лекцію, то міг ми ще й на грубість нарватися... А це рішуче дівчатко підійшло, щось шепнуло на вухо, — і парубок підхопився, як обпечений! А потім ще й з цікавістю на неї поглядає, на що вона відповідає йому милою посмішкою.

На наступній зупинці вийшла бабуся, далі у натовпі зникла весела «вихователька», десь загубився перевихований дівчиною юнак, а Богдан переніс свою увагу на сімейну пару, яка досі сиділа напроти нього.

Як і раніше, чоловік чомусь ображено, незворушно та байдуже дивився на вікно, хлопчик тулився до мами, а вона голубила маля, щось йому розповідала та цілувала його кирпатий носик. Жінка інколи щось говорила чоловікові, показуючи рукою на хлопчика, але чоловік відповідав лише коротким словом, не відриваючи очей від реклами на вікні.

«Ну що ж ти такий байдужий до дитини?! Це ж твій хлопчик, батьку! — хотілося нагадати чоловікові. — Мама лагідна з ним, то й він горнеться до мами... Навіть схожий на неї

очима, носиком, волоссям... А ти, тату, насупився, скривив губи та й сидиш, як скіфська баба!» — Богдан уже намагався зрозуміти проблеми цієї молоді родини.

Поїзд виїхав на міст через Дніпро, дитя стало колінцями на лаву й щось радісно защебетало до мами. Вони обоє щиро тішилися дніпровськими краєвидами, білими яхтами, та невгамовними чайками, що злітали в небо, стрімко падаючи вниз, а потім кружляли над водою, полюючи на здобич...

На наступній зупинці поруч з родиною звільнилося місце і напроти нього зупинилася огрядна жінка в шортах з двома великими і туго набитими пакетами в руках. Вона так уважно й переконливо подивилася на чоловіка, що він зрозумів загрозу мати нові серйозні додаткові неприємності. Тож швидко взяв синочка на руки, звільнивши місце для нової невеселої сусідки. «Така не заговорить і не усміхнеться... навіть до дитини», — пожалів родину Богдан. Тимчасом жінка, під осудливим поглядом батька, зняла верхній одяг, дістала з торби пляшку солодкої газованої води, чомусь тріпонула нею та різко відкрила корок. Газована вода не лише різко вдарила врізнобіч, обливши штани спраглої пані, але й облила чоловіка з дитиною та інших пасажирів.

Чоловік так подивився на мокру пані, що Богдан закрив очі, а не вуха, очікуючи справжнього вибуху гніву та образи. Завмерла й необережна пані, лиш повільно витирала серветкою свої білі, з рожевою піною на них, зім'яті шорти. А чоловік мовчав, лише його очі стали круглі, як п'ятаки.

«Ну, зараз рвоне! Бо там уже поєдналася така гримуча суміш, що не може не рвонуть!» — подумав Богдан.

Та раптом на колінах у батька весело засміялося мокре дитя. Спочатку тихо, а потім голосніше й голосніше... Воно вже заливалося сміхом, як дзвіночок... І диво, — усміхнувся батько! А далі приглушено реготнув і вже залився, по-дитячому чистим сміхом. Дитя сміялося і тулилося до тата, який цілував його мокру голівку, а мама мовчки милувалася обома.

Заусміхалися інші пасажири — свідки цієї події, зацікавлено поглядали в цей бік ті, хто не бачив, що сталося, але почув незвично веселий сміх, а Богдан раптом помітив, що

усмішка батька, його очі, усе обличчя — такі ж гарні, як і в його синочка. І взагалі, остаточно переконався, що синочок — як дві краплі води схожий на свого татка!

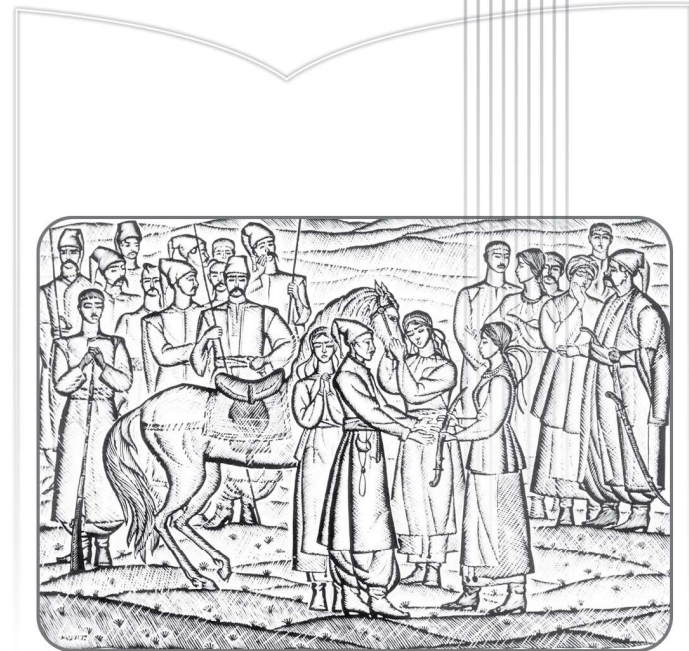
«Як я цього не помітив відразу? Мабуть, отака сила усмішки та батьківської любові!» — втішено подумав Богдан і попрямував до виходу. Поїзд уже зупинявся на станції «Золоті ворота»...

Піднімаючись далі ескалатором, Богдан знову пригадав балакучого й щедрого продавця кавунами, веселу, активну та добру серцем дівчину, а також молоду родину, яку примирив і поєднав чистий, щирий та дзвінкий сміх їхнього синочка. Це була лише невелика, але світла сторіночка з бурхливого життя нашого великого, рідного Києва.

Вересень 2019 р.

ТАКИЙ НАРОД НЕ ПОДОЛАТИ

Востан лірика

СКАЖИ, НАРОДЕ...

Приспали нас такі солодкі чари
Красивих слів, обіцянок розмов,
Але повзуть тяжкі, холодні хмари
На чисте небо України знов...

Народе! За чиєї забаганки
Твої Святині вигребли на шлях,
А покручі святкові вишиванки
Уже давно повісили на цвях?!

Чому ж сміття не виметене з хати,
І люди упокорено мовчать,
Чому й тепер московські чорні «мати», —
Як вирок нам! — на вулицях звучать?

Чому чужинцям владу довіряєш,
Лукавства не враховуючи їх,
Чому до влади знову повертаєш
Кремлівських слуг некараних своїх?!

Чи вже нема окопами поритих
Твоїх, давно не сіяних полів,
Не плачуть матері жорстоко вбитих
Твоїх Героїв,... а своїх Синів?!

Сини вже сплять, — та ворога спинили!
...На їхню честь вклонімося за мить...
Щоб на землі не множились могили —
Свою Державу мусим боронить!

Липень 2019 р.

УСІ СИЛИ — В КУЛАК!

Гай-гай... Якби ж то нам минуле повернути,
То не боліли б так Батурин, Крути,
І не було би розстрілів Базару,
Не мали б ворогів, як Божу кару!
Не мали б юні матері сивіти,
Коли голодні помирали діти...

Не вернемо... І знов димлять руїни,
Могилами чорніє Україна, —
То хижий «брат» підступно щогодини
Плете свою імперську павутину!
Європа нам про мир малює казку,
Цинічно закликає до поразки.

Та ту орду ми можемо здолати,
Якщо всі сили у кулак зібрати!
Щоб і війну нарешті зупинити,
І правдою своєю вільно жити,
Над рідним краєм не кружляли круки, —
Борімося! Бо проклянуть онуки!

Жовтень 2019 р.

НЕМАЄ ВОРОТТЯ!

Валютою набиті жмені,
Матраци, пазухи, штани, —
Чому ж про долари зелені
І далі думають вони?!

Боролись — рівні серед рівних!
Та потім вийшли наперед
Десятки зеків потенційних,
Де був колись «донецький зек».

Плетуть сітки стратеги зради,
Що продали свої краї.
То повертаються до влади
Регіональні шахраї.

А Путін потирає руки,
Для хижих планів, нових змов —
І шле свої криваві «Буки»
Для «усмірення хохлов».

Народе мій, — не вір лукавим!
Назад немає вороття.
Ми нашу єдність протиставим
У боротьбі за майбуття.

Липень 2017 р.

ЄДНАЙМОСЬ У РЯДИ

Ми що, уже забули про війну?! —
Цього не розумію, не сприймаю,
Коли не помічають сарану,
Що нищить землю батьківського краю.

Коли тепер мажори і «круті»
Народні гроші тупо пропивають,
Коли у нас політики сліпі
Агресії Москви не помічають.

Коли, у боротьбі за булаву,
На смертний гріх готові кандидати,
Коли за нас історію нову —
Вже пишуть політичні герострати.

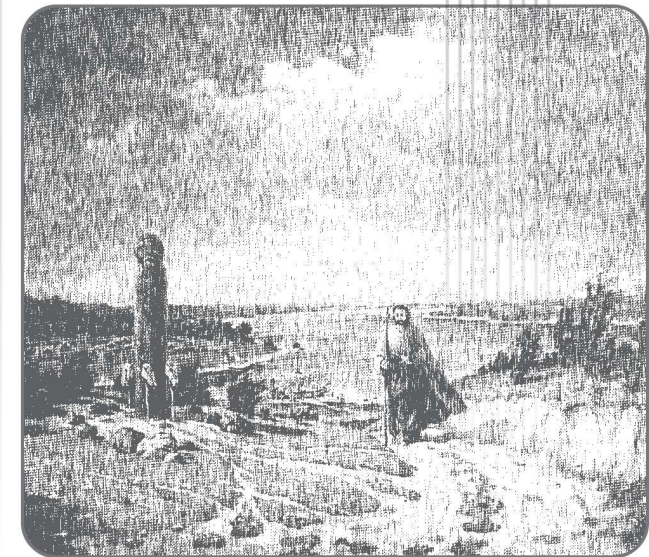
Усім потрібно істину збагнуть —
Не можна авантюри дозволяти,
Не сміємо ту межу перетнути,
Де є загроза і Державу втратити!

...Єднаймося, браття, міцно у ряди,
За волю української родини!
Весна прийшла... Щоб розцвіли сади,
Герої наші — ворога спинили!

Березень 2019 р.

ПРОРОЦТВО АПОСТОЛА

Тромаджанська лірика

БЛИЗИТЬСЯ ПОРЯТУНОК

Як же нам жити далі?
Як же нам бути, люди?!
Той начепив медалі,
Інший — живе зігнутим.
Той загібає бакси,
Душу туди вкладає.
Горе чуже, як клякси,
Поглядом обминає.
Інші заради слави,
Лиш язиками плещуть,
Потім здають Державу,
Каються... й знову брешуть.
Будемо пильні, люди!
Будемо сильні, люди!
Щоб не було огуди, —
Скажемо — «ні!» — прибудам.
Ми натерпілись лиха:
Голод, тортури, бідність.
Ми — це народ без пихи,
Маємо ж — честь і гідність!
...Доля — кровить війною,
Ніби жахний малюнок,
Кожним із нас, тобою(!) —
Близиться порятунок...

Грудень 2019 р.

СОЛОВ'ЯМИ РОЗБУДІТЬ

Лірика

МЕЛОДІЯ ОСЕНІ

Ще ніби недавно, по свіжій траві
Малята топталися босими,
А нині журливо пливе по землі
Мелодія пізньої осені.

А спокій і сум опадають дощем,
І живлять посіяні зерна,
Листочки, немов золотавим плащем,
Вкривають натомлену землю.

Бо прийде зима і холодні сніги
Її заметуть до віконечка,
Замерзнуть річки, а німі береги
Чекатимуть теплого сонечка...

Ще світле Різдво крізь замети, у ніч
Колядкою нам заспіває,
У зорях, у пісні, у тисячах свіч —
Моя Україна засяє.

...Подякуймо ж осені, літу, весні,
Що вказують нашу дорогу,
За рідних, за друзів, за зорі ясні,
Радіймо — і дякуймо Богу!

Листопад 2019 р.

КОНИК ДЛЯ ОНУЧКИ

Дитяча поезія

Слова Б. Пономаренка,
музика І. Мельниченко

НЕСИ МЕНЕ, КОНЮ

У квітні 2018 року пісня стала переможницею
літературного конкурсу
військово-патріотичної пісні

Ой, коню ж мій коню,
Крізь холод і спеку,
Вертай мене, коню,
У юність далеку!

Прошу тебе, коню,
Як друга, як брата, —
Неси мене, коню,
Де батьківська хата.

Далека дорога, —
Не будем баритись!
Щоб мовчки з порога
Рідні поклонитись...

Та коник мій скаче,
Назад не вертає, —
— Не можу, козаче,
Бо й хати немає.

— То шаблю в долоню! —
Ще сила нуртує.
Неси ж мене, коню,
Хай ворог відчує!

Не будем журитись,
Нас кличе дорога.
...Щоб десь зупинитись,
За волею... Бога...

The image displays a musical score for the song "Неси мене, коню". It consists of seven systems of musical notation, each with a vocal line and a piano accompaniment line. The score is written in a standard musical notation style, including treble and bass clefs, time signatures, and various musical symbols such as notes, rests, and dynamics. The lyrics are written below the vocal lines, corresponding to the notes. The score is presented in a clean, black-and-white format, typical of a printed sheet music.